

ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษา
สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1
SCHOOL ADMINISTRATOR'S SKILLS AND HEALTH PROMOTING SCHOOL
PERFORMANCE UNDER THE DEPARTMENT OF LOCAL ADMINISTRATION IN REGION 1

ชาลินี กิจรุ่งเรืองกุล¹
วรกาญจน์ สุขสดเขียว²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบ 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 2) การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยใช้สถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่าง 30 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา พนักงานครูที่รับผิดชอบงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และพนักงานครูผู้สอน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร ตามแนวคิดเดรกและโรว์ (Drake and Roe) และการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) the administrative skills of school administrators under the department of local administration in region 1 2) the health promoting school performance under the department of local administration in region 1 and 3) the relationship between administrative and the health promoting school performance under the department of local administration in region 1. The samples were 30 schools under the department of local administration in region 1. The respondents were school administrators and teachers, with the total of 240. The research instrument was a questionnaire regarding 5 administrative skills, based on the concept of Drake and Roe and the health promoting school performance based on the department of health Ministry of public health. The statistical used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient.

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร., ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

The major findings of the research were as follow:

1. The administrative skills of school administrators under the department of local administration in region 1, as a whole and as an individual, were found at the high level.
2. The Action Health Promoting School under the department of local administration in region1 as a whole and as an individual was found at the high level.
3. The relationship between the administrative skills and the Action Health Promoting School under the department of local administration in region 1 was found at .01 level of significance

บทนำ

สังคมโลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ อันเกิดจากความเจริญทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นปัจจัยที่ทำให้โลกอยู่ในภาวะไร้พรมแดนและนำโลกสู่การจัดระเบียบใหม่ทางเศรษฐกิจ สังคมการเมืองระหว่างประเทศ ก่อให้เกิดโอกาสและภัยคุกคามต่อคุณภาพชีวิตของพลโลกในด้านต่าง ๆ สังคมไทยจึงต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ด้วยการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นได้ประเทศต้องมีประชากรที่มีสุขภาพดี เพราะบุคคลที่มีสุขภาพสมบูรณ์ย่อมสามารถศึกษาเล่าเรียน และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สุขภาพของประชากรจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ

ในการจัดการศึกษามีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สังคม และประเทศชาติ บุคคลที่เป็นปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะผู้บริหารคือผู้นำที่กำหนดเป้าหมายในการพัฒนา ที่จะบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีทักษะการบริหารขั้นสูง มีการวางแผนที่ดี มีการกำหนดทิศทางล่วงหน้าว่าจะดำเนินการพัฒนาไปในแนวใด ในด้านกระบวนการวางแผนและการบริหารงานทางการศึกษา ผู้บริหารต้องวางแผนและตัดสินใจ ดำเนินการจัดการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนเป็นสำคัญ เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งรวมของนักเรียน ครู-อาจารย์ และบุคลากรอื่นทางการศึกษา โรงเรียนจึงเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาคนในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนมี

หน้าที่พัฒนาคนเพื่อช่วยให้คนมีศักยภาพ คุณภาพ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไข พ.ศ. 2545 ระบุว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน มีหน้าที่หลักในการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม จิตวิญญาณ รวมถึงมีคุณธรรม จริยธรรมอันดี สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

ในส่วนของการจัดการศึกษาซึ่งมีสำนักประสานและพัฒนาจัดการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแล และให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา ให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล แต่การจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลก็ยังพบปัญหาดังที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยสรุปไว้ดังนี้

1. ปัญหาด้านปัจจัย ได้แก่ ผู้บริหารบางส่วนยังขาดภาวะผู้นำ ไม่ได้นำความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการไปใช้ให้เกิดความสำเร็จต่อการจัดการศึกษา ครูปฏิบัติการสอนยังไม่ได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ครูมีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากการสอนมากเกินไป อัตราส่วนครูต่อนักเรียนไม่สมดุล สื่อการสอนมีไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสม และไม่เอื้อต่อการเรียนรู้
2. ปัญหาด้านกระบวนการ ได้แก่ การจัดกิจกรรมและนำเทคนิควิธีการ ความรู้ความเข้าใจ และสื่อมากระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ ไม่ได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสม มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อย

3. ปัญหาด้านผลผลิต ได้แก่ ผู้เรียนยังไม่สามารถจำแนกข้อมูล เปรียบเทียบ และมีความคิดรวบยอด ประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล รู้จักพิจารณาข้อดีข้อเสีย ความถูกต้อง ระบุสาเหตุ ค้นหาคำตอบหรือความคิดจินตนาการคาดการณ์กำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ได้นอกจากนี้ผู้เรียนยังไม่มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

อีกทั้งปัจจุบันเด็กวัยเรียนยังมีปัญหาสุขภาพที่ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทั้งทางร่างกายและจิตใจของเด็กมากมาย อีกทั้งยังมีส่วนเสริมให้เกิดอุปสรรคต่อการศึกษาล่าเรียนด้วย ในเมื่อสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ แต่นักเรียนบางส่วนยังมีปัญหาเรื่องสุขภาพ ซึ่งส่งผลกระทบไปถึงการศึกษาของนักเรียน ดังนั้นการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนจึงต้องควบคู่ไปกับการศึกษา โดยให้โรงเรียนเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้รับความรู้ ปลูกฝังทัศนคติ และสร้างเสริมทักษะที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องและยั่งยืน เพราะการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับสุขภาพสำหรับนักเรียน ผู้ปกครอง ครู บุคลากรในโรงเรียน องค์กรท้องถิ่น และชุมชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1
2. เพื่อทราบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย โดยศึกษาทักษะของผู้บริหารตามแนวคิดของเดรกและโรว์ (Drake and Roe) ประกอบด้วย 1) ทักษะด้านความรู้ ความคิด (cognitive skill) 2) ทักษะด้านเทคนิค (technical skill) 3) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน (educational and instructional skill) 4) ทักษะด้านมนุษย (human skill) 5) ทักษะด้านมโนภาพ (conceptual skill) และการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามแนวคิดของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขประกอบด้วย 1) นโยบายของโรงเรียน (school policies) 2) การบริหารจัดการในโรงเรียน (school management practices) 3) โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน (school /community project) 4) การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ (healthy school environment) 5) บริการอนามัยโรงเรียน (school health services) 6) สุขศึกษาในโรงเรียน (school health education) 7) โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย (nutrition /food safety) 8) การออกกำลังกาย กีฬาและสันทนาการ (physical exercise, sport, recreation) 9) การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม (counseling/ social support) 10) การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน (health promotion for staff)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบและบรรลุจุดมุ่งหมายของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงกำหนดขั้นตอนของการวิจัยเป็นสามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการ เป็นการศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหาร และการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยวิธีการศึกษาจากเอกสาร วารสาร ตำรา บทความ ทฤษฎี รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาจัดทำโครงร่างงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 เป็นขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการจัดสร้างเครื่องมือทดสอบและปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือ รวมทั้งการศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ตอบข้อคำถามของการวิจัยได้

ใกล้เคียงที่สุด แล้วเสนอโครงร่างต่อภาควิชาเพื่อขอความเห็นชอบและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นในขั้นตอนที่ 1 ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ตามที่กำหนด นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์และแปลผล การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนของการจัดทำรายงานการวิจัยนำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ทำการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมเสนอแนะเพื่อนำมาจัดทำเป็นรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมและบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรอนุมัติต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 จำนวน 32 โรง

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 จำนวน 30 โรง โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยจำแนกตามจังหวัด โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน พนักงานครูฝ่ายงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 3 คน และพนักงานครูผู้สอน 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 240 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ

และประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหาร ตามแนวคิดของ Thelbert L. Drake and William H. Roe

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง สำหรับสถานศึกษาที่สามารถดำเนินการได้ และใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)
2. การวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหารและการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษา สังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ใช้ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยกำหนดเกณฑ์เปรียบเทียบตามแนวคิดของเบสท์ (Best)
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษา สังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการสรุปผลการศึกษาวิจัยผู้วิจัยแบ่งเป็น 4 ตอน
ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงจำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 78.33 เป็นเพศชายจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 21.67 มีอายุสูงกว่า 50 ปีขึ้นไปจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 30.42 อายุระหว่าง 31-40 ปีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 29.17 อายุระหว่าง 41-50 ปีจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 24.58 อายุต่ำกว่า 30 ปีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 15.83 วุฒิการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี 132 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 และระดับปริญญาตรี 108 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 ตำแหน่งพนักงานครูฝ่ายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ตำแหน่งพนักงานครู จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ประสบการณ์ในการบริหาร/การสอนในโรงเรียน 1-10 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 ประสบการณ์ในการบริหาร/การสอนในโรงเรียน 21-30 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 28.75 ประสบการณ์ในการบริหาร/การสอนในโรงเรียน 31 ปีขึ้นไป จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 20.42 และประสบการณ์ในการบริหาร/การสอนในโรงเรียน 11-20 ปีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 19.58

ตอนที่ 2 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะด้านมนุษย ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.38) ทักษะด้านความรู้ความคิด ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.40) ทักษะด้านมโนภาพ ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.39) ทักษะด้านเทคนิค ($\bar{X} = 3.95$,

S.D. = 0.42) และทักษะด้านการศึกษาและการสอน ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.40) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 พบว่า การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ นโยบายของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.50) โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.44) บริการอนามัยโรงเรียน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.51) การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.44) สุขศึกษาในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.47) การบริการจัดการในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.42) การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.52) การให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.54) การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.52) และโครงการร่วระหว่างโรงเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.57) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot}) กับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา (Y_{tot}) โดยรวมมีความสัมพันธ์กัน ($r = 0.501^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลดังนี้

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 มีความสามารถ และสั่งสม

ประสบการณ์ในการบริหารงาน ตลอดจนมีการฝึกฝนเป็นประจำทำให้เกิดความเชี่ยวชาญและชำนาญการเพราะผู้บริหารมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในตำแหน่งมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป ทำให้มีความพร้อมและมั่นใจในการบริหารงาน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานในด้านต่าง ๆ จะประสบผลสำเร็จหรือบรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์นั้นต้องอาศัยทักษะของผู้บริหารเป็นเครื่องมือในการสนับสนุน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฮอร์เชย์และบลันชาร์ด (Hersey and Blanchard) เสนอว่าทักษะทางการบริหารของผู้บริหารเป็นความสามารถในการใช้ความรู้ วิธีการ เทคนิค และสิ่งจำเป็นสำหรับภาระหน้าที่ โดยเฉพาะซึ่งเกิดจากประสบการณ์ และการฝึกอบรม ทำนองเดียวกันกับ เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni) เสนอว่าทักษะทางการบริหารของผู้บริหารเป็นความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยคำนึงถึงพื้นฐานของบุคคลและการอยู่ร่วมกันความสำคัญต่อผู้บริหารที่จะนำไปสู่ความสำเร็จและไลวูดและมอนต์โกเมรี (Leithwood and Montgomery) พบว่า ทักษะการบริหารส่งผลทำให้สถานศึกษามีประสิทธิผล

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ร่วมงาน และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพภายในกลุ่ม รวมถึงความเข้าใจ การจูงใจ การสร้างขวัญและกำลังใจ ระหว่างผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน โดยการมุ่งทำงานเป็นทีม โดยสะท้อนให้เห็นถึงการทำงานที่มีชีวิตชีวา มีความสุขกับการทำงาน มีความสุขกับการทำงาน ซึ่งบรรยากาศเช่นนี้จะเป็นการเสริมพลังใจผู้ร่วมงานเป็นอย่างมาก มุ่งให้งานประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานของผู้บริหารในยุคปัจจุบัน ผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่ดำเนินการภารกิจต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยเป้าหมายหลักคือ การพัฒนาคุณภาพนักเรียนทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะ และคุณธรรม จริยธรรม การดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของหลาย ๆ ฝ่าย ผู้บริหารยุคใหม่จึงต้องมี

ความสามารถในการติดต่อประสานกับผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อโน้มน้าวให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องผลงานวิจัยของไพบุลย์ สุขเจริญ พบเช่นกันว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับแรก จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้บริหารมีความต้องการที่จะประสานความสัมพันธ์โดยมุ่งเน้นการบริหารแบบความร่วมมือ ซึ่งสามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ และบุรชัย ศิริมหานคร กล่าวว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (human skill) เป็นการจูงใจคนให้ร่วมมือกันทำงาน การสร้างทีมงาน ผู้บริหารที่มีความสามารถในด้านนี้เป็นผู้บริหารที่ “เก่งคน” เซอร์จิโอวานนี กล่าวว่า ในกระบวนการบริหารซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การนำ การควบคุม จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับระดับความรับผิดชอบในการบริหาร กระบวนการบริหารขั้นการควบคุมจะสัมพันธ์กับการบริหารโรงเรียนที่รักษาระดับงานไว้เท่านั้น หากผู้บริหารให้ทักษะการบริหารมาบริหารด้วยจะเพิ่มประสิทธิภาพของงานมากขึ้น และสิ่งที่บ่งบอกถึงความสำเร็จได้ชัดเจน คือ การที่ผู้บริหารใช้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ สำหรับจูงใจให้คนหรือกลุ่มคนเข้ามามีส่วนร่วมทำงาน ด้วยความตั้งใจได้สำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร บุญมาก พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของฉันทนา ภูมมา พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสัมพันธ์ แดงอ่อน พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในระดับมาก

ส่วนทักษะด้านการศึกษาและการสอนเป็นทักษะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้เนื่องจากทักษะด้านการศึกษาและการสอน ผู้บริหารยุคใหม่มีการกระจายอำนาจการบริหารงานให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการคิด การวางแผน การปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้บริหารเพียงแต่บริหารงานโดยมอบนโยบาย/กรอบงาน วัตถุประสงค์ให้เท่านั้น การให้

คำแนะนำ การเสนอแนะมากกว่าที่จะลงมือปฏิบัติ แต่ทั้งนี้ การดำเนินการของผู้บริหารในการกำกับติดตามให้คำแนะนำจะบรรลุผลได้ก็ต้องอาศัยทักษะด้านการศึกษา และการสอนในตัวของผู้บริหารที่ต้องแสดงความสามารถ ในการจัดการและบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนให้เป็น ระบบและเหมาะสมกับสถานการณ์ในสถานศึกษานั้นๆ บางครั้งการบริหารงานของผู้บริหารต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ความคิดริเริ่มการสอน และวิธีการสอนแบบ ใหม่ๆ ในการปฏิบัติการสอน เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของโสภณ คุ่มท่าช้าง ได้ ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ทักษะด้านการศึกษาและการ สอน กับทักษะด้านเทคนิค อยู่ในสองลำดับสุดท้าย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของยรรยง อรรถวิทย์ เรื่องทักษะการบริหารและวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร โรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อ พิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีทักษะด้าน เทคนิคและด้านมนุษยสัมพันธ์ในระดับมาก ส่วนทักษะด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง

2. การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพใน สถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษา ท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แสดง ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรท้องถิ่น เห็นความสำคัญและตระหนักถึงความ จำเป็นในการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง ตั้งแต่เด็ก ซึ่งการดำเนินงานทุกองค์การให้ความร่วมมือร่วมใจในการ ดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ได้มีการวางแผน ดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน โดยเริ่มต้นจากการประชุมกลุ่ม เพื่อระดมสมอง จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพ จัดตั้ง คณะกรรมการที่ปรึกษาชุมชน วิเคราะห์สถานการณ์และ สภาพปัญหา กำหนดนโยบายและทำแผนปฏิบัติ ดำเนินงาน ตามโครงการและกิจกรรมประเมินผลการปฏิบัติงานและ ปรับปรุงโครงการและกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บุคลากรมี สุขภาพดีถ้วนหน้า สอดคล้องกับงานวิจัยของปริดา

สहनันทรายุทธ ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการ ดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนใน โครงการส่งเสริมสุขภาพดำเนินงานโครงการ โดยแต่งตั้ง คณะกรรมการโครงการจากผู้แทนครู ผู้แทนสาธารณสุข ผู้แทนนักเรียน ผู้แทนชุมชนและผู้แทนองค์กรท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ติดตามและประเมินผล โครงการ สอดคล้องกับ เดนแมน และคณะ (Denman and others) ได้ทำการสำรวจนโยบายของโรงเรียนในนอหดิง แสม เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการส่งเสริมสุขภาพ พบว่า ร้อยละ 85 ของโรงเรียนทั้งหมดมีการเขียนนโยบาย ในการให้สุขภาพ เป็นกระบวนการที่สำคัญในการส่งเสริม สุขภาพ นอกจากนั้นยังพบว่ามี การให้คำแนะนำปรึกษา ด้าน สุขภาพแก่นักเรียนและผู้ปกครองโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการ พัฒนาการบริหารจัดการการส่งเสริมสุขภาพดีกว่าโรงเรียน ประถมศึกษา เนื่องจากการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรได้ ดีกว่า นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบันเทิง ทานะพันธ์ ที่กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินงานโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพควรปฏิบัติ โดยสร้างการสนับสนุนของ ชุมชนและท้องถิ่น จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพใน โรงเรียน จัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาชุมชน วิเคราะห์ สถานการณ์ กำหนดจุดเริ่มต้นในการทำงาน จัดทำ แผนปฏิบัติการ ดำเนินการติดตามและประเมินผล และ พัฒนาเครือข่ายระดับท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษาสังกัดกรมการ ปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ในองค์ประกอบ ที่ 1 นโยบายของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของ โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยพนักงานครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน ส่งเสริม สิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาสุขภาพนักเรียน มีการ พัฒนาพฤติกรรมสุขภาพตามสุขบัญญัติแห่งชาติ มีการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสุขภาพ นักเรียน บุคลากรในโรงเรียน และชุมชน ผู้บริหารใช้

ทรัพยากรของโรงเรียนอย่างเท่าเทียมกัน มีการวางแผนงาน
สุขภาพอาหาร จัดสถานศึกษาเป็นที่ปลอดจากอบายมุข
สารเสพติด และมีการป้องกันอุบัติเหตุ เพื่อให้บุคลากรใน
สถานศึกษามีสุขภาพอนามัยที่ดี สอดคล้องกับปรีดา
สหนั่นทรายุทธ ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการ
ดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า โรงเรียนในโครงการส่งเสริม
สุขภาพดำเนินงานโครงการ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการ
โครงการจากผู้แทนครู ผู้แทนสาธารณสุข ผู้แทนนักเรียน
ผู้แทนชุมชนและผู้แทนองค์กรท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่
กำหนดนโยบาย ติดตามและประเมินผลโครงการ นโยบาย
ที่ให้ความสำคัญมากคือการป้องกันยาเสพติด ป้องกัน
อุบัติเหตุและปลอดจากอบายมุข ชุมชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหา
สุขภาพในท้องถิ่น เช่น การขาดสารอาหาร สารเสพติดใน
ด้านสิ่งแวดล้อม เน้นความสะอาด ความร่มรื่นสวยงาม และ
ความปลอดภัยของอาคารสถานที่ นักเรียนได้รับภูมิคุ้มกัน
โรคตามกำหนดเวลา มีการสอนสุขศึกษาตามแนวสุขบัญญัติ
แห่งชาติ ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย พบว่า
โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการเฝ้าระวังและส่งเสริม
ภาวะการเจริญเติบโตโดยการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง
นักเรียนได้ออกกำลังกายและกีฬา ด้านการให้คำปรึกษา
โรงเรียนมีกิจกรรมแนะแนว และส่งเสริมให้บุคลากรใน
โรงเรียนตรวจสุขภาพประจำปี

ส่วนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพใน
สถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษา
ท้องถิ่นที่ 1 ในองค์ประกอบที่ 3 โครงการร่วมระหว่าง
โรงเรียนและชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดทั้งนี้เนื่องมาจากชุมชน
ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการอย่างเป็นระบบน้อย
ยังขาดความร่วมมือในการวิเคราะห์สภาพและสาเหตุของ
ปัญหา ขาดการวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบ และ
แก้ไขพัฒนาการศึกษาาร่วมกัน ทำให้ศักยภาพในการ
สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษายังมีอยู่น้อย บุคลากร
ด้านสาธารณสุขไม่มีเวลาช่วยสอนตามที่โรงเรียนกำหนด
ตามหลักสูตร สอดคล้องกับสำราญ เพียรดี ได้ทำการวิจัย
เรื่อง การดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน

มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานคร พบว่า โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและ
ชุมชนยังดำเนินการได้ไม่สมบูรณ์ สอดคล้องกับสงบ
เพิ่มพงษ์พิพัฒน์ ได้วิจัยเรื่องกลวิธีการดำเนินงานโรงเรียน
ส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
เพชรบุรี พบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ได้แก่
ด้านการชี้แนะผู้ปกครองและชุมชน ส่วนน้อยไม่เห็น
ความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการสร้าง
หุ้นส่วนและภาคี ผู้ปกครองและชุมชนยังห่วงเรื่องการ
ประกอบอาชีพ ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งในระดับ
ท้องถิ่น โรงเรียนและผู้ปกครองบางครั้งไม่มีโอกาสและ
เวลาที่จะร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลในการแก้ปัญหาสุขภาพของ
นักเรียน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของ
ผู้บริหารกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพใน
สถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษา
ท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์
กันทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะ
ที่คล้ายคลึงกัน

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะการบริหารของ
ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขต
การศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวก
ทุกคู่กับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพใน
สถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษา
ท้องถิ่นที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารทั่วไปมีความ
เกี่ยวพันถึงการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเกี่ยวกับ
นโยบายของโรงเรียนที่ผู้บริหารมีการจัดองค์กร โครงสร้าง
และการบริหารอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมาย
การศึกษา การฝึกนิสัยในการโภชนาการและอาหารที่
ปลอดภัย มีการบริการอนามัยที่เหมาะสม ส่งเสริมสุขภาพ
อนามัยบุคลากรในโรงเรียนให้มีการออกกำลังกายและ
นันทนาการ จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อสุขภาพ
เพื่อสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี พร้อมทั้งให้คำปรึกษาและ
สนับสนุนทางสังคม ให้ชุมชน/ผู้ปกครองร่วมมือกับ
สถานศึกษาในการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สอดคล้องกับงานวิจัยของอรรถัย ชัยวงศ์ ได้วิจัยเรื่องปัจจัยนำเข้าเพื่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ทุกโรงเรียนได้นำนโยบายหลักโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จากระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุขมาปรับใช้ให้เข้ากับโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพภายใต้โครงสร้างองค์กรในแนวราบ มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของครูทำให้เกิดความร่วมมือเป็นอย่างดี บุคลากรครูมีความรู้ ความเข้าใจ ในการดำเนินงานที่เอื้อต่อการเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ มีการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อสุขภาพ โรงเรียนจัดให้มีบริการสุขภาพทั้งเชิงรุกและเชิงรับที่เอื้อต่อสุขภาพของนักเรียน และบุคลากรภายในโรงเรียน โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดี ทำให้ได้รับการสนับสนุนอย่างเข้มแข็งทางกายและงบประมาณ นำมาซึ่งงานที่ดีในการเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งทักษะทั้ง 5 ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทักษะด้านความรู้ ความคิด ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านมนุษย หรือทักษะด้านมโนภาพ ต่างก็มีความสำคัญต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพทั้งสิ้น แต่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารจะมีความชำนาญต่อทักษะด้านใด และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานได้มากน้อยเพียงไร ซึ่งการการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในแต่ละโรงเรียนนั้นไม่สามารถใช้หลักการบริหารงานหรือทักษะด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว จำเป็นต้องมีการประยุกต์ทักษะการบริหารให้เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์และเหมาะสมกับบริบทแวดล้อมในโรงเรียนนั้นๆ จะสังเกตได้จากงานวิจัยเกี่ยวกับทักษะการบริหาร ในบางกลุ่มตัวอย่างทักษะด้านเทคนิคมีอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ในงานวิจัยบางเรื่องเกี่ยวกับงานวิจัยทักษะด้านมนุษยอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะชี้ชัดว่าทักษะด้านใดสำคัญที่สุด ขึ้นอยู่กับความสามารถในการนำทักษะแต่ละด้านไปใช้ในการบริหารงานได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

จากการค้นพบของการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะทั่วไปและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการศึกษาพบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทักษะด้านการศึกษาและการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดอบรมเกี่ยวกับด้านการศึกษาและการสอน โดยให้สถานศึกษา สังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ส่งพนักงานครูไปอบรม เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความสามารถและประสบการณ์ในการทำงานให้กับพนักงานครู และเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการทำงานด้านการศึกษาและการสอนของแต่ละสถานศึกษา

2. จากการศึกษาพบว่าการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาเป็นอันมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาควรมีการประชุมวางแผน โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการทั้งพนักงานครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ และองค์กรภาคเอกชน ภายใต้วรรู้สึกการเป็นเจ้าของและใช้ทรัพยากรร่วมกัน ตลอดจนมีการกำกับติดตาม ดูแล แก้ไขปัญหา และสรุปรายงานความสำเร็จในแต่ละโครงการ

3. จากการศึกษาพบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 กับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองท้องถิ่น เขตการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 มีความสัมพันธ์กัน โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารมีระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารมากเท่าใดการดำเนินงาน

โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาก็จะมีประสิทธิผลในลักษณะคล้ายตามกัน ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญและพัฒนาตนเองให้มีทักษะในด้านต่าง ๆ และพัฒนางานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดอื่น ๆ
2. ควรมีการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล
3. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. กระทรวงมหาดไทย. รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีการศึกษา 2549. ม.ป.ท., ม.ม.ป.
- กระทรวงสาธารณสุข. กรมอนามัย. ก้าวสู่โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ. นนทบุรี: โรงพิมพ์กระทรวงสาธารณสุข, 2551.
- สาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร. รายงานสรุปผลการประเมินรับรองมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ประจำปีงบประมาณ 2551-2552, 2552.
- Best, John W. Research in Education. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice – Hall Inc, 1970.
- Drake, Thelbert L. and William H. Roe. The Principalship. 3rd ed. New York: Macmillan, 1986.
- Katz, Daniel and Kahn, Robert L., The Social Psychology of Organizations, 2nd ed.: New York : John Wiley & Son, 1978.

